

April (openings)nieuws

Beste leensters en andere belangstellenden,

✘ Op vrijdag 22 en zaterdag 23 april vindt de 1e editie plaats van het **International Literature Festival Utrecht**.

Het **ILFU** is de opvolger van wat voorheen City2cities heette. Het streven is om het beste te presenteren van wat de internationale romankunst te bieden heeft. De oude vorm leunde sterk op 2 jaarlijks wisselende themasteden. Dat voor veel verrassende ontmoetingen zorgde met vaak nog onbekende auteurs. Er was echter weinig ruimte voor wat er in andere steden en landen actueel in de belangstelling stond. Na een tussenvorm tijdens de vorige editie is het oude concept nu verlaten en gaat men zich richten op werk en boeken met impact, m.n. romans, boeken die een hoofdrol spelen op het literaire wereldtoneel. Dat kan zijn vanwege het (controversiële) thema of de experimentele vorm.

Wij zijn wij is een jaarlijks terugkerend thema van het **ILFU**: literatuur uit een stad of regio die vanwege politieke of economische redenen in de belangstelling staat. Dit jaar zijn dat de vluchtelingen die massaal vanuit het Midden Oosten naar Europa komen, wie zijn deze mensen? ✘

Op zaterdagavond komt de Syrische schrijfster Samar Yazbek spreken over haar rol als schrijfster voor en na de revolutie. In 2013 deed zij in het dagboek *Vrouw onder vuur* verslag van de eerste 5 maanden van de revolutie in Syrië tot ze zelf het land moest verlaten. Vorig jaar verscheen van haar *The crossing* waarin ze beschrijft hoe ze terugreist om te zien wat 4 jaar oorlog hebben aangericht in haar geboorteland.

Op zaterdagmiddag komt o.a. de Syrische dichteres Hala Mohammad vertellen over hoe ze haar poëzie inzet als protest tegen de heersende regimes.

Verder op het programma o.a. de schrijfsters *Renata Alders, de Indiase Meena Kandasamy, Kim van Kooten, Griet Op de beeck, Connie Palmen, Hagar Peeters, Niña Weijers, Nell Zink*, op zaterdagmiddag de documentaire *Hey, Boo: Harper Lee and 'To Kill a Mockingbird'* over de Amerikaanse schrijfster.

Meer info en het uitgebreide programma: <http://www.ilfu.nl>

✘ Nog meer internationale bijdragen: vooraf aan de Frankfurter Buchmesse, waar Nederland en Vlaanderen als gastland zullen zijn, is in Duitsland de bloemlezing **Wär mein Klavier doch ein Pferd** verschenen. Het werd samengesteld door Doris Hermanns (oud-eigenaresse van het Utrechtse antiquariaat Vrouwenindruk en welbekende van de vrouwenbibliotheek). De titel is ontleend aan een verhaal van Helga Ruebsamen en de bundel bevat 14 verhalen van Nederlandse schrijfsters in de afgelopen 100 jaar, van Maria Dermoût tot Maartje Wortel. Doris heeft een heel gevarieerde keuze gemaakt om Duitsland kennis te laten maken met Nederlandse verhalenvertelsters. De verhalen hebben echter ook iets gemeenschappelijks: de personages verkennen de grenzen tussen zichzelf en de buitenwereld, en vragen zich af waar het behoud van het eigene overgaat in intolerantie.

Daarnaast heeft Doris nog een ander boek doen verschijnen, **Auto-Biographie und andere Feuilletons**, van de Duitse schrijfster Christa Winsloe. Ze was beroemd geworden door de film *Mädchen in Uniform*, maar haar feuilletons waren bijna vergeten. Ze schreef er vele over van alles en nog wat, in Duitse en later Amerikaanse kranten, van alledaagse absurditeiten tot actuele gebeurtenissen. Nu zijn ze opnieuw beschikbaar, waar nodig vertaald naar het Duits, en aangevuld met niet eerder gepubliceerde teksten.

Afgelopen weken zijn verschillende klassiekers over vrouwelijke bewustwording opnieuw uitgebracht. Allereerst: van Simone de Beauvoir in een geheel nieuwe editie **De tweede sekse; Feiten, Mythen en Geleefde Werkelijkheid**. Het is waarschijnlijk het belangrijkste en meest gedegen werk dat ooit over het onderwerp is geschreven. Deze radicale en inzichtelijke studie sloeg in 1949 in als een bom, omdat het liet zien hoezeer 'het zwakke geslacht' een maatschappelijk maaksel was, d.w.z. gemaakt door ons allemaal. Het maakte, vaak pijnlijk, zelfonderzoek noodzakelijk en dat doet het nog steeds, voor vrouwen én mannen. Met een aantal kenmerkende beelden als: mannen zijn de norm, de vrouw is de Ander; mannen zien zichzelf als subject, en de vrouw als object e.v.a. Ik kan iedereen aanraden het te (her)lezen. Marjolijne de Vos schrijft er in de NRC over hoe actueel het nog

is: <http://www.nrc.nl/handelsblad/2016/02/12/zeventig-jaar-en-razend-actueel-de-vrouw-bestaat-158746>. ✘

✘ Van Fatima Mernissi, door uitgeverij de Geus de Simone de Beauvoir van de Maghreb genoemd, verschenen opnieuw **Achter de sluier** en **Het dakterras**. Deze Marokkaanse sociologe groeide op in een sfeer van vrouwelijk verzet en zag de rol van vrouwen in het Midden oosten toenemen. Als vrijgevochten vrouw speelde ze een sleutelrol in het wetenschappelijke en maatschappelijke veld. Haar boeken worden ook vandaag nog beschreven als krachtige referentiewerken die een unieke blik werpen op een wereld die we denken te kennen, terwijl dat maar de vraag is. Voor meisjes, vrouwen en mannen, zowel in Noord-Afrika als elders bieden ze inspiratie, kracht en ook antwoorden.

Onlangs uitgebrachte titels:

- **Overall vogelzang** is de 2e roman van de Engels-Australische Evie Wyld, waarvoor de belangrijkste literaire prijs van Australië ontving. Het is een beklemmend, meeslepend en zinnelijk boek. Jake is de nieuwe jonge bewoonster van een oude boerderij op een desolaat Brits eiland. Haar hond en een kudde schapen zijn haar enige gezelschap, en zo ziet ze het graag. Echter, elke paar nachten wordt er een dier aan stukken gereten. Wie of wat zit hierachter? Haar verweer tegen een anonieme vijand en haar verleden lopen in twee verhaallijnen door elkaar en zorgen voor een ontroerend verhaal.

✘- **De zwaartekracht van de liefde** is de 4e in het Nederlands vertaalde roman van de Zweedse Sara Stridsberg. Het vertelt het verhaal van Jimmy Darling en zijn jarenlange strijd tegen zijn geestesziekte, die resulteert in zijn opname in een psychiatrische inrichting. Dochter Jackie komt elke dag haar vader bezoeken, terwijl haar moeder uit onmacht op vakantie naar de Zwarte Zee vertrekt. De inrichting, die voor de bewoners gelijktijdig gevangenis en toevluchtsoord is, wordt haar leefwereld. Sara Stridsberg schrijft poëtisch en genuanceerd over de relatie vader-dochter in een desolate, troosteloze setting met dito personages.

- De Duitse schrijfster Jenny Erpenbeck was tijdens de boekenweek op verschillende plaatsen te gast om haar nieuwe roman **Gaan, ging, gegaan** te bespreken. Het thema is erg actueel: een gepensioneerde docent klassieke talen zoekt contact met de wereld van de vluchtelingen. Hij slaagt er in het vertrouwen van de mannen te winnen en raakt met hen in gesprek, over hun overleven, hun reizen, hun beleving van de nieuwe woonomgeving en hun herinneringen. Er ontstaat een fascinerende dialoog, niet alleen over de vluchtelingenverhalen, maar ook over universele menselijke vragen. De Duitse pers is heel lovend over de roman, en Trouw schrijft: "Knap, urgent, psychologisch overtuigend en politiek geladen; zet aan tot reflectie en discussie".

✘- **De kust** is het debuut van de Amerikaanse schrijfster Sara Taylor, en *the Shore* is ook een eilandengroep in Chesapeake Bay (Virginia). In 13 hoofdstukken wordt verteld over de mensen die er wonen, gaan wonen of gewoond hebben. Het is ook een dubbele familiegeschiedenis waarin heel verschillende werelden en tijden worden geschetst, en vooral de strijd van vrouwen voor erkenning, zelfstandigheid en onafhankelijkheid. Vrouwen die intelligent zijn, wilskrachtig, een duistere inborst hebben, geloven in zelfbeschikking en soms ook gewelddadig zijn. Sara Taylor's schrijfstijl is zo avontuurlijk en zelfverzekerd dat het geen debuut-indruk maakt.

- De Française Virginie Despentes is bekend vanwege haar controversiële films en rauwe romans, die ze soms zelf verfilmt (*Baise moi, Les Jolies choses, Bye bye Blondie*). Haar werk weerspiegelt veelal haar eigen rauwe verleden. In haar nieuwe roman **Het leven van Vernon** portretteert ze raak en subtiel de zelfkant van Parijs aan de hand van hoofdpersoon Vernon die zijn platenzaak moet sluiten en uit geldgebrek langs bekenden en hun bekenden zwerft op zoek naar onderdak. Het geeft een onthutsend tijdsbeeld, confronterende maar, messcherpe literatuur. Op 7 april is Virginie Despentes te gast in De Balie (SLAA)

✘- **Op een nacht** van Anne Eekhout is een beklemmende en filosofische roman. Het gaat over een man die gevangen zit een een gebouw waar 'onredelijkheid en onuitsprekelijk lijden de boventoon voert'. Tijdens zijn slaap ziet de wereld er ineens heel anders uit. Dan is hij samen met zijn vrouw en dochtertje in een waarachtige wereld, waar echter de angst om zijn kind te verliezen de kop op steekt. Is het een nachtmerrie?

- Sana Valiulina maakt in **Winterse buien, of ben ik wel geïntegreerd genoeg** de balans op van 25 jaar wonen in Nederland, haar 2e vaderland. Met een Tataarse achtergrond groeide ze op in Estland, studeerde in Moskou en verhuisde naar Nederland. Ze laat in haar boek de meest uiteenlopende onderwerpen van haar integratieproces aan bod komen.

✘- **Slapen op Jupiter** van Anuradha Roy is een mooi vertelde en spannende roman waarin nijpende problemen in het hedendaagse India aan de orde worden gesteld. Een jong meisje komt na het verlies van haar ouders en broer in een ashram terecht. De goeroe lijkt charmant, maar blijkt een wrede man. Een wereld van religieus geïnspireerde etnische haat, machtsmisbruik van geestelijk leiders en seksueel geweld tegen vrouwen en kinderen wordt zichtbaar. Het boek was genomineerd voor de Man Booker Prize.

- **Geen gemakkelijk kind** het eerste boek voor volwassenen van kinderboekenschrijfster Mireille Geus. Het verhaal over twee studentes, die een nachtje op een villa gaan passen, klinkt op het eerste gezicht niet bijzonder; de kritieken zijn echter enthousiast.

Activiteiten in Utrecht en daarbuiten

- Op 6 april komt de veel gelezen Israëliëse schrijfster **Zeruya Shalev** naar Border Kitchen in Den Haag. Ze zal er geïnterviewd worden n.a.v. haar nieuwe roman **Pijn** over een vrouw die 10 jaar geleden zwaargewond is geraakt bij een terreuraanslag in een bus. Ze ontmoet op een feest haar grote jeugdliefde die haar destijds een ander soort wond bezorgde, maar die haar opnieuw erg aantrekt. Zeruya Shalev heeft eenzelfde soort aanslag 10 jaar geleden overleefd.

Meer info: <http://borderkitchen.nl/program/?type=old&pid=1055>

- Op 14 april komt Ulrike Quade Company nog een keer naar de Blauwe Zaal in Utrecht met de beeldende voorstelling **Die Wand** van de Oostenrijkse schrijfster Marlen Haushofer. Een vrouw wordt overvallen door een apocalyptische ramp. Een onzichtbare wand scheidt haar van de rest van de wereld. Van het ene op het andere moment is haar bestaan teruggebracht tot het meest basale: de noodzaak om te overleven.

Meer

info: https://www.stadsschouwburg-utrecht.nl/programma/?maand=2016-04&p=3#modal=/programma/4980/Ulrike_Quade_Company/De_wand/

- Op 5 april opent in Atria (Amsterdam), de reizende tentoonstelling over 19e eeuwse Nederlandse schrijfsters. In hun tijd waren ze beroemd, maar nu zijn ze grotendeels vergeten. Het was een grote groep die actief meedeed in de literatuur en journalistiek. Ze schreven ook over elkaar. Atria brengt deze vrouwen als met elkaar verbonden schakels in beeld, o.a. Johanna Naber, Petronella Moens en Hélène Mercier. Tijdens de opening zal Lotte Jensen een lezing houden over schrijfsters die elkaar bewonderen.

Meer info: in de nieuwsbrief van oktober en

http://www.atria.nl/atria/nl/actueel/agenda/_pid/column2_1/_rp_column2_1_elementId/1_377186

- T/m 16 mei is in Museum Arnhem te zien de tentoonstelling **Queensize - Vrouwelijke kunstenaars uit de Olbrecht Collectie**. De titel verwijst naar een bedmaat, het bed als symbool voor de cyclus geboorte, leven en dood. De hedendaagse werken in de tentoonstelling hebben te maken met geboorte, verval, dood, dromen, nachtmerries e.d., en zijn afkomstig van o.a. Louise Bourgeois, Marlene Dumas, Rineke Dijkstra, Vanessa Beecroft e.a.

Meer info: <http://www.museumarnhem.nl/NL/agenda/tentoonstellingen/queensize>,

- T/m 6 juni organiseert het Museum voor Schone Kunsten in Gent een eerste overzichtstentoonstelling van de

 Belgische avantgardiste **Marthe Donas (1885-1967)**. Na een schilderopleiding vol hindernissen ontdekt de jonge Antwerpse tijdens W.O.I in Parijs het kubisme en de moderne kunst en krijgt ze allerlei contacten in de internationale kunstwereld. Velen hebben haar schilderstijl beïnvloed en ze werd een bekende kunstenares. Door persoonlijke en familieomstandigheden heeft ze vanaf 1927 niet meer geschilderd, tot ze, geïnspireerd door een reis naar New York en Canada, opnieuw begint, eerst figuratief, daarna weer abstract. De tentoonstelling richt zich m.n. op de periode 1916-1927, haar meest creatieve tijd. In Itter/Ittre (onder Brussel) is in een van de huizen waar ze heeft gewoond een museum aan haar gewijd.

Meer info: <http://www.mskgent.be/nl/tentoonstellingen/marthe-donas/marthe-donas-2016>,

<http://www.kubisme.info/kb189.html>,

http://www.museemarthedonas.be/index.php?option=com_content&view=article&id=2&Itemid=3&lang=nl

Bibliotheek-nieuws

Oudere maar nog steeds actuele berichten:

- Sinds een paar weken hebben we in de bibliotheek een bookcrossing-plank. Hier staan boeken die we bijvoorbeeld dubbel hebben. Ze kunnen meegenomen worden en na lezing weer achter gelaten worden op een andere locatie met ook zo'n bookcrossingplank. Bookcrossing is een wereldwijde organisatie, in Nederland heel actief, waar 11 miljoen boeken door het land en de wereld lezen. Meer info over hoe het werkt op onze

website <http://vrouwenbibliotheek.nl/2015/11/27/officiële-bookcrossing-zone-obczvrouwenbieb/> en <http://www.bookcrossing.com>.

- Het catalogiseren op de vrijdag wordt nog steeds vervolgd. Dat betekent dat de bibliotheek voorlopig regelmatig op

vrijdagmiddag open zal zijn. Voor de meest recente informatie hierover de kalender op onze website: <http://vrouwenbibliotheek.nl/kalender/>

Nieuwe boeken in de bibliotheek

Ivanov van Hanna Bervoets, *De nieuwe achternaam* van Elena Ferrante, *Het absurde idee je nooit meer te zien* van Rosa Montero, *Verloren taal* van Bronja Prazdny, *De zevende bedelaar* van Pearl Abraham en *Wie het paradijs verdragen kan* van Pam Emmerik

Nieuwe recensies van deze maand als link bijgevoegd

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2016/03/04/twintig-minuten-door-chaja-polak/>

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2016/03/11/het-een-als-het-ander-door-ali-smith/>

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2016/03/16/wij-geluksvogels-door-amy-bloom/>

De leenbijdrage voor 2016 is opnieuw vastgesteld op € 25,-. Je kunt hiervoor onbeperkt boeken lenen en/of vriendin/vriend van de bibliotheek zijn. Iedereen die boeken leent en/of wil gaan lenen wordt vriendelijk verzocht dit bedrag over te maken op banknummer NL71 INGB 0009 2669 95 ten name van Stichting Es Scent o.v.v naam en '*leenbijdrage 2016*'. Eenmalig een boek lenen kan ook. De bijdrage hiervoor is € 1,- per boek. Vanaf juli betaal je voor de rest van het jaar € 12,50.

Op www.vrouwenbibliotheek.nl is meer informatie over de bibliotheek te vinden, de nieuwsbrief is ook te lezen via onze website.

Naast de aangekondigde openingstijden blijft het altijd mogelijk om op afspraak een bezoek te brengen aan de bibliotheek. U bent van harte welkom.

Marjolein Datema

Utrecht, 28 maart 2016